

บทที่2

ผลงานวิจัยและงานเขียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทำนาย (Predictive study) เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของคุณลักษณะส่วนบุคคล (เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา) ปัจจัยเสี่ยง (ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านชุมชน) และปัจจัยป้องกัน (ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านชุมชน) ในวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 - 19 ปี ทั้งเพศชายและเพศหญิงที่อยู่นอกระบบการศึกษา มีภูมิลำเนาในชุมชนอำเภอทับคล้อ จังหวัดพิจิตร จำนวน 160 ราย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. พัฒนาการของวัยรุ่น
2. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
3. ปัจจัยเสี่ยงกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
4. ปัจจัยป้องกันกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น
5. คุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

พัฒนาการของวัยรุ่น

พัฒนาการของวัยรุ่นกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

วัยรุ่น คือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 12 - 20 ปี (Santrock, 2001) วัยนี้เป็นช่วงระยะพัฒนาการของบุคคลที่ต้องสร้างเอกลักษณ์แห่งตน (Identity) ทำให้วัยรุ่นอยากแสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ต้องการความเป็นอิสระ อยากจัดการกับชีวิตของตนเองโดยเลือกหรือตัดสินใจสิ่งต่าง ๆ เอง คิดเองทำเอง และยังเป็นวัยที่ไม่ชอบอยู่ในกฎเกณฑ์ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มักมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับผู้ใหญ่อยู่เสมอ และต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ พยายามเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตัวเอง อยากรู้ อยากเห็น ทำอะไรโดยที่ผู้ใหญ่ไม่ทราบ (พนม เกตุมาน, 2548)

วัยรุ่นมีความต้องการแสดงออกให้ผู้อื่นเห็นว่าตนเองเป็นผู้ใหญ่ มักพยายามเลียนแบบพฤติกรรมของผู้ใหญ่หรือทำอะไรที่คิดว่าผู้ใหญ่ทำได้ (อุไร สุมาวัชรธรรม, 2545) เช่น การดื่มแอลกอฮอล์หรือสูบบุหรี่ และเป็นวัยที่มีอารมณ์ความรู้สึกรุนแรง เครียด หงุดหงิด กังวล เปลี่ยนแปลงง่าย ควบคุมอารมณ์ไม่ค่อยได้ หุนหันพลันแล่น ขาดความยับยั้งคิด ขาดความรอบคอบ ตื่นเต้นง่าย อารมณ์ไม่ค่อยสมเหตุสมผลเอาแต่ใจตนเอง (สุชา จันทรเฒ, 2540)

ในด้านสังคมวัยรุ่นต้องการเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนและผู้อื่น โดยวัยรุ่นพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อให้ทุกคนยอมรับแม้บางครั้งจะขัดกับความรู้สึกส่วนตัว กลัวเพื่อนไม่รักหรือว่าไม่มีสปีริต ไม่กล้าขัดใจเพื่อน วัยรุ่นมีความรักติดอกกลุ่มและจะเลียนแบบกันเพื่อให้เกิดสัญลักษณ์ประจำกลุ่ม มักขอความคิดเห็นและคำปรึกษาจากเพื่อนมากกว่าพ่อแม่ คิดว่าพ่อแม่ไม่เข้าใจตนเอง พวกกันไม่รู้เรื่อง เวลาไปเที่ยวจะไปกับเพื่อนไม่ไปกับพ่อแม่ (สุพัตรา สุภาพ, 2546)

นอกจากนี้วัยรุ่นยังเป็นวัยที่มีอุดมคติสูง เชื่ออะไรมักจะเชื่ออย่างจริงจัง ชอบวีรบุรุษ เชิดชูคนกล้า ถ้าวัยรุ่นรักใครจึงมักเชื่อในบุคคลนั้นและพยายามเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ (เสาวรส มีกุล, 2543)

โดยสรุปพัฒนาการของวัยรุ่นที่พบว่า วัยรุ่นเป็นวัยที่เริ่มหาเอกลักษณ์ของตนเอง และมักลองทำพฤติกรรมเสี่ยง ๆ เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ของตน

วัยรุ่นนอกระบบการศึกษา กับ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์

วัยรุ่นนอกระบบการศึกษา คือ วัยรุ่นที่ไม่ได้อยู่ระหว่างการศึกษาล่าเรียนในหลักสูตรภาคบังคับเต็มเวลาในปัจจุบัน เป็นวัยรุ่นที่อาจจะประกอบอาชีพใดอาชีพหนึ่ง ในสถานประกอบการต่าง ๆ เช่น โรงงานอุตสาหกรรม ร้านซ่อมรถยนต์ จักรยานยนต์ ร้านอาหาร ฯลฯ หรือยังไม่มีอาชีพใด ๆ (จุฬารัตน์ โสตะ, 2543)

ในประเทศไทยจากการศึกษาขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (2551) พบว่า มีเยาวชนไม่ได้เรียนหนังสือถึง 419,000 คน สูงเป็นอันดับ 4 ของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาภาคบังคับแล้วไม่ได้เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาสูงถึงร้อยละ 20 สาเหตุที่ไม่ได้ศึกษาต่อ คือ เศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีทุนทรัพย์ร้อยละ 65.8, ต้องหาเลี้ยงครอบครัว ร้อยละ 17.9, วัยรุ่นมีความตั้งใจทำมาหากิน ร้อยละ 1, บิดามารดาไม่สามารถเลี้ยงดูได้ ร้อยละ 5.3 (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2551)

วัยรุ่นนอกระบบการศึกษาถือว่าเป็นวัยรุ่นกลุ่มเสี่ยงเนื่องจากเป็นผู้ด้อยโอกาสในการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร และการชี้แนะแนวทางต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้มีลักษณะพฤติกรรม ทศนคติ ค่านิยม มีโอกาสและแนวโน้มที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับการดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าบุคคลอื่น หรือตกอยู่ในสถานการณ์ที่มีแนวโน้มเข้าสู่การใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าบุคคลอื่น (สำนักงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด, 2551) ในต่างประเทศพบว่า วัยรุ่นนอกระบบการศึกษามีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงถึงร้อยละ 54 (Tresdler, Macaskill, Bennett, & Nutbeam, 2008)

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ความถี่ในการดื่มหรือจำนวนครั้งที่วัยรุ่นดื่มแอลกอฮอล์ จากการทบทวนวรรณกรรมในประเทศ พบว่าความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 50 - 70 ดื่มนาน ๆ ครั้ง หรือดื่มน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน (จิราภรณ์ เทพหนู, 2540; ประกิจ โพธิาศน์, 2541; ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ, 2541; กมลทิพย์ วิจิตรสุนทร, 2542; รุ่งวิทย์ มาศมาเมือง และคณะ, 2543) มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 2 - 7 ดื่ม 3 - 4 ครั้งต่อสัปดาห์ หรือดื่มทุกวัน (สมพร สิทธิสงคราม, 2549) จากการศึกษาของ นิตยา ตากวิริยะนันท์ (Takviriyannun, 2006) พบว่า วัยรุ่นสามารถจำความถี่ในการดื่มได้ดีกว่าการบอกปริมาณในการดื่มแต่ละครั้ง

ในต่างประเทศ พบว่าความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 40 - 75 ดื่มน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน หรือดื่ม 1 - 2 ครั้งต่อเดือน (Ellickson, Tucker, Klein, & McGujgan, 2001; Mason, & Windle, 2001; Trinidad, Chou, Unger, Johnson, & Li, 2003; Grave, Fernandez, Shelton, Frabutt, & Williford, 2005 ; Griffiths et al., 2006; Kuendig, & Kuntsche, 2006; Ostaszewski, & Zimmerman, 2006 ; Epstein, & Bovin, 2008) มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 2 - 5 ดื่ม 1 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์ หรือดื่มทุกวัน (Byrnes, Chen, Miller, & Maguin, 2007; Fergusson, Boden, & Horwood, 2008)

สรุปความถี่ในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ คือ วัยรุ่นดื่มนาน ๆ ครั้ง หรือดื่มน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน และดื่มไม่เกิน 1 - 2 ครั้งต่อเดือน

ปริมาณในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ปริมาณในการดื่มหรือจำนวนแอลกอฮอล์ที่วัยรุ่นดื่มในแต่ละครั้ง จากการทบทวนวรรณกรรมในประเทศ พบว่าปริมาณในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 30 - 40 ดื่ม 2 - 4 ครั้งต่อครั้ง [1 ดริงค์ (Drinks) = 1 กระป๋องของเบียร์/ไวน์ หรือ 1 แก้ว (ขนาด 100 -150 ซีซี) ของเบียร์ ไวน์คูลเลอร์หรือเหล้าผสมโซดา หรือ 1 แก้ว (ขนาด 30 ซีซี) ของวิสกี้ ยิน วอดก้า หรือเครื่องดื่มผสมเหล้าขนาดที่ขายที่ปั๊บบ], ดื่ม 1 - 2 แก้วต่อสัปดาห์ (กมลทิพย์ วิจิตรสุนทร, 2542; กรมสุขภาพจิต, 2548; ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ, 2541; สายใจ ชื่นคำ, 2542) มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 1 - 2 ดื่ม 5 ครั้งขึ้นไปต่อครั้ง, ดื่มมากกว่า 4 แก้วต่อสัปดาห์ (ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ, 2541; กรมสุขภาพจิต, 2548) จากการศึกษาของ นิตยา ตากวิริยะนันท์ (Takviriyannun,

2006) พบว่า วัยรุ่นไม่สามารถบอกปริมาณการดื่มที่แน่นอนในแต่ละครั้งได้เนื่องจากไม่ทราบว่าในแต่ละครั้งดื่มปริมาณเท่าไร

ในต่างประเทศ พบว่าปริมาณในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นส่วนใหญ่ ร้อยละ 40 - 50 ดื่ม 1 - 2 ครั้งต่อครั้ง (Ellickson et al., 2001; Mason, & Windle, 2001; Epstein, 2007; Epstein, & Bovin, 2008) มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 2 ดื่ม 1 - 2 กระป๋องต่อครั้ง (Byrnes, Chen, Miller, & Maguin, 2007)

สรุปปริมาณในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ คือ วัยรุ่นดื่มประมาณ 1 - 4 ครั้งต่อครั้ง หรือ 1 - 2 แก้วต่อสัปดาห์

ปัญหาที่ตามมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ปัญหาที่ตามมาจากการดื่มหรือผลกระทบที่เกิดขึ้นหลังจากที่วัยรุ่นดื่มแอลกอฮอล์แล้วจากการทบทวนวรรณกรรมในประเทศพบว่าปัญหาที่ตามมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น คือ เกิดอุบัติเหตุ, มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน, ทะเลาะวิวาท (กมลทิพย์ วิจิตรสุนทร, 2542; สมพร สิทธิสงคราม, 2549) ปัญหาการเรียน ขาดงาน (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, 2541)

ในต่างประเทศพบว่าปัญหาที่ตามมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น คือ อุบัติเหตุ มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน (Ellickson, Tucker, Klein, & McGuigan, 2001; Byrnes, Chen, Miller, & Maguin, 2007) ทะเลาะวิวาทถูกจับกุม ขาดงาน ขาดโรงเรียน (Sheffield, Darkes, Boca, Goldman, 2005) เวียนศีรษะ เมาย่ำ (Makini et al., 2001)

สรุปปัญหาที่ตามมาจากการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะเป็นการศึกษาปัญหาที่ผลกระทบตามารุนแรง คือ อุบัติเหตุ, มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน ส่วนปัญหาที่ผลกระทบไม่รุนแรง เช่น เมาย่ำ ขาดโรงเรียน จะพบว่ามีรายงานน้อย

ระยะเวลาในการศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ระยะเวลาการดื่มหรือช่วงเวลาที่ศึกษาการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ก่อนที่จะตอบแบบสอบถาม จากการทบทวนวรรณกรรมในประเทศ พบว่าระยะเวลาที่ศึกษาในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น คือ ในช่วงระยะ 1 เดือนก่อนตอบแบบสอบถาม (ประกิจ โพธิ์อาศน์, 2541; กมลทิพย์ วิจิตรสุนทร, 2542; กรมสุขภาพจิต, 2548; ดวงฤทัย สุนทรปฎิภาณ, 2548) มีเพียงส่วนน้อย ศึกษาช่วงระยะ 1 ปี ก่อนตอบแบบสอบถาม (ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ, 2541) เนื่องจาก วัยรุ่นไม่สามารถจำการดื่มได้ถ้าสอบถามระยะเวลาในการดื่มที่นานมาก

ในต่างประเทศ พบว่าระยะเวลาที่ศึกษาในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นส่วนใหญ่ คือ ในช่วงระยะ 1 เดือนก่อนตอบแบบสอบถาม (Ellickson, Tucker, Klein, & McGuigan, 2001; Trinidad, 2003; Grave, 2005; Ostaszewski, & Zimmerman, 2006; Byrnes, Chen, Miller, & Maguin, 2007) มีเพียงส่วนน้อย คือ ศึกษาในช่วงระยะ 1 ปี ก่อนตอบแบบสอบถาม (Fergusson, Boden, & Horwood, 2008) เนื่องจากวัยรุ่นสามารถจำปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์ได้

สรุประยะเวลาที่ศึกษาในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ คือ ในช่วงระยะเวลา 1 เดือนก่อนตอบแบบสอบถาม

ช่วงอายุในการศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ช่วงอายุหรือกลุ่มอายุในการศึกษาการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น จากการทบทวนวรรณกรรมในประเทศ พบว่าช่วงอายุในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นส่วนใหญ่ คือ อายุ 14 - 18 ปี (กมลทิพย์ วิจิตรสุนทร, 2542; สมพร สิทธิสงคราม, 2549) อายุ 15 - 20 ปี (สายใจ ชื่นคำ, 2542; กรมสุขภาพจิต, 2548) อายุ 15 - 22 ปี (ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ, 2541; รุ่งวิทย์ มาศมาเมือง และคณะ, 2543) ส่วนน้อยที่ศึกษาอายุ 15 - 19 ปี (ประกิจ โพธิอาศน์, 2541) อายุ 15 - 22 ปี (จิราภรณ์ เทพหนู, 2540) อายุ 12 - 15 ปี (ดวงฤทัย สุนทรปฎิภาค, 2548)

ในต่างประเทศ พบว่า ช่วงอายุในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นส่วนใหญ่ คือ อายุ 13 - 14 ปี (Trinidad, Chou, Unger, Johnson, & Li 2003; Epstein, Zhou, Bang, & Bovin, 2007; Epstein, & Bovin, 2008) อายุ 13 - 17 ปี (Ellickson, Tucker, Klein, & McGuigan 2001; Kuendig, & Kuntsche, 2006) อายุ 13 - 19 ปี (Mason, & Windle, 2001; Yu, & Stiffman, 2007) มีส่วนน้อยที่ศึกษาอายุ 10 - 16 ปี (Byrnes, Chen, Miller, & Maguin, 2007) อายุ 11 - 17 ปี (Grave, Fernandez, Shelton, Frabutt, & Williford, 2005) อายุ 15 - 18 ปี (Ostaszewski, & Zimmerman, 2006) อายุ 19 ปี (Griffiths et al., 2006) อายุ 16 - 25 ปี (Fergusson, Boden, & Horwood, 2008)

สรุปช่วงอายุที่ศึกษาในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นทั้งในประเทศและต่างประเทศ คือ ช่วงอายุ 13 - 15 ปี หรือช่วงวัยรุ่นตอนต้น และอายุ 15 - 19 ปี หรือช่วงวัยรุ่นตอนกลาง

กล่าวโดยสรุปพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น พบว่า วัยรุ่นดื่มแอลกอฮอล์นาน ๆ ครั้ง หรือดื่มน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน และดื่มไม่เกิน 1 - 2 ครั้งต่อเดือน ปริมาณการดื่มในแต่ละครั้งไม่สามารถระบุได้แน่นอนว่าดื่มจำนวนมากน้อยเพียงใด พบว่า วัยรุ่นดื่มประมาณ 1 - 4 ครั้งต่อครั้ง หรือ 1 - 2 แก้วต่อสัปดาห์ ปัญหาที่ตามมาจากการดื่มแอลกอฮอล์

พบว่า วัยรุ่นเกิดอุบัติเหตุ มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกันหลังจากที่ดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งเป็นปัญหาที่มีผลกระทบตามมาที่รุนแรง ส่วนปัญหาที่ผลกระทบไม่รุนแรง เช่น เมาด้าง ขาดงาน ขาดโรงเรียน พบว่ามีรายงานน้อย ระยะเวลาในการดื่มแอลกอฮอล์ศึกษาในช่วงระยะเวลา 1 เดือนก่อนตอบแบบสอบถาม และช่วงอายุที่ศึกษาในการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น คือ ช่วงอายุ 13 - 15 ปี และอายุ 15 - 19 ปี

จากแนวคิดของเฟรเซอร์, เคอร์บี้ และสมโกสกี (Fraser, Kirby, & Smokowski, 2004); คัมเฟอร์ (Kumpfer, 1999) ความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคลในภาวะเสี่ยงเกิดจากความสัมพันธ์ของปัจจัยเสี่ยง(Risk factors) ปัจจัยป้องกัน (Protective factors) บริบท (Context) กระบวนการปรับตัวในภาวะเสี่ยง(resilience process) และผลลัพธ์ทางบวกหรือความสำเร็จของการปรับตัว (adaptive outcome or resilience) โดยปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปรับตัวของบุคคลในภาวะเสี่ยงและได้รับอิทธิพลจากบริบท ปัจจัยเสี่ยงทำให้ความสำเร็จในการปรับตัวลดลง ปัจจัยป้องกันทำหน้าที่ต้านหรือลดอิทธิพลของปัจจัยเสี่ยงเพื่อให้มีผลในทางตรงกันข้ามนอกจากปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันแล้ว คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจเป็นอีกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันที่ทำให้วัยรุ่นไม่ดื่มหรือดื่มแอลกอฮอล์ลดลง

ปัจจัยเสี่ยงกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ปัจจัยเสี่ยง หมายถึง ปัจจัยที่ทำให้หรือมีส่วนทำให้วัยรุ่นมีโอกาสดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้สูงกว่าปกติ

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยเสี่ยง ประกอบด้วย ปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านโรงเรียน ด้านชุมชน ดังนี้

ปัจจัยเสี่ยงด้านบุคคล

1.การมีบุคลิกลักษณะต่อต้านสังคม, การมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมตั้งแต่อายุ น้อย, และการมีทัศนคติทางบวกต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคม มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีบุคลิกลักษณะต่อต้านสังคม, มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมตั้งแต่อายุ น้อย, และมีทัศนคติทางบวกต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคมมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

ชยันตร์ธร ทุมมานนท์, ชไมพร ทวีศรี และรังสรรค์ วรวงศ์ (2542) ศึกษาลักษณะทางจิตสังคมที่คาดคะเนการติดสารเสพติดในผู้บำบัดสารเสพติด ศูนย์บำบัดยาเสพติดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ อายุ 15 - 30 ปี จำนวน 107 ราย พบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมตั้งแต่อายุน้อยติดสารเสพติดสูงกว่าผู้ที่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมเมื่ออายุมาก ถึง 13 เท่า ($OR = 13.51$, $95\%CI = 5.89 - 30.99$, $p < .001$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

สมิต วัฒนัญกรรม และคณะ (2545) ศึกษาปัจจัยเสพยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 - 6 จังหวัดปทุมธานี จำนวน 1,530 ราย พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพเกรและทำผิดระเบียบโรงเรียนมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ไม่มีบุคลิกภาพเกรและไม่ทำผิดระเบียบโรงเรียน ($\beta.08$, $p < .001$)

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลาด, คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงการใช้สารเสพติดในนักเรียนเกรด 6 - 11 อายุ 11 - 18 ปี รัฐโอราคอน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 10,607 ราย พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกลักษณะต่อต้านสังคมมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ไม่มีบุคลิกลักษณะต่อต้านสังคม ($r = .35$, $p < .01$)

โคลิน, เอลลิกสัน, แมคคราฟรี และฮามบาร์ซอมเมียน (Collins, Ellickson, McCaffrey, & Hambarsoomians, 2007) ศึกษาการโฆษณาแอลกอฮอล์และการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนนักเรียนเกรด 6 - 7 รัฐดาโกตาตอนใต้ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,786 ราย พบว่า นักเรียนที่ทำผิดกฎระเบียบของโรงเรียน ขโมยของ ดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ทำตามกฎระเบียบของโรงเรียน 1 เท่า ($OR = 1.12$, $95\%CI = 1.00 - 1.48$, $p < .05$)

2.การรับรู้ความเสี่ยงจากอันตรายของการเสพยาเสพติดต่ำ มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่รับรู้ความเสี่ยงจากอันตรายของการเสพยาเสพติดต่ำมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์แอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

นงนุช ดันติธรรม (2550) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ในผู้ขับขีที่เมาแล้วขับ ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 390 ราย พบว่า วัยรุ่นที่รับรู้ความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นขณะเมาสุรต่ำมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่รับรู้ความเสี่ยงจากการเกิดอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นขณะเมาสุราสูง ($r = -.11$, $p = .05$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

ประกิจ โพธิาศน์ (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาและนักเรียนอาชีวศึกษา อายุ 15 - 19 ปี จังหวัดอยุธยา จำนวน 411 ราย พบว่านักเรียนที่รับรู้ผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่รับรู้ผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์สูง ($r = -.17, p < .01$)

3.การเริ่มดื่มแอลกอฮอล์และสารเสพติดตั้งแต่อายุน้อย มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่เริ่มดื่มแอลกอฮอล์และเสพสารเสพติดตั้งแต่อายุน้อยมีแนวโน้มติดแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

จูโอ, ฮอว์กิน, ฮิลล์ และแอพบอท์ (Guo, Hawkins, Hill, & Abbott, 2001) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มและติดแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 5 - 10 อายุ 10 - 16 ปี รัฐซีแอตเทิล ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 808 ราย พบว่า นักเรียนที่เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ก่อนอายุ 10 ปี ติดแอลกอฮอล์เมื่ออายุ 21 ปี สูงกว่าวัยรุ่นที่เริ่มดื่มแอลกอฮอล์หลังอายุ 10 ปี ถึง 3 เท่า ($OR = 2.59, 95\%CI = 1.50 - 3.05, p < .01$)

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลาด, คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงการเสพสารเสพติดในนักเรียนเกรด 6 - 11 อายุ 11 - 18 ปี รัฐโอราคอน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 10,607 ราย พบว่า นักเรียนที่เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุน้อยมีแนวโน้มติดแอลกอฮอล์เมื่ออายุมากขึ้น ($r = .47, p < .01$)

อัลโมโดวา, โทมัส, ทอมสัน, แมคคินนอน และโอไรเก (Almodvar, Tomaka, Thomsom, Mckinnon, & O'Rourke, 2006) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอายุ 13 - 19 ปี เมืองเอลพาโซ ประเทศแม็กซิโก จำนวน 1,366 ราย พบว่า นักเรียนที่เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่อายุน้อยมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนักเมื่ออายุมากขึ้น ($r = .19, p < .01$)

4.การมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์แอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

โดโนแวน และโมนินา (Donavan, & Monina, 2008) ศึกษาการเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ในวันรุ่นอายุ 8 -10 ปี รัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 452 ราย พบว่า วัยรุ่นที่มีทัศนคติเห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์ ถึง 2 เท่า ($OR = 1.87, 95\%CI = 1.5 - 2.3, p < .001$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

กมลทิพย์ วิจิตรสุนทร (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 614 ราย พบว่า นักเรียนที่มีทัศนคติเห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .25, p < .001$)

สุวัฒน์ ศรีสรจักร, อรุณ ภาชีน และจิราภรณ์ เทพหนู (2543) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพัทลุง จำนวน 1,261 ราย พบว่า นักเรียนที่มีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์ ถึง 10 เท่า ($OR = 9.89, 95\%CI = 7.08 - 11.20, p < .01$)

จามิสัน และเมเยอร์ (Jamison, & Myers, 2008) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษามหาวิทยาลัย ประเทศอังกฤษ จำนวน 178 ราย พบว่า นักศึกษาที่มีทัศนคติเห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักศึกษาที่มีทัศนคติไม่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .15, p < .05$)

5.ความรู้สึกตื่นเต้น ทำหาย อยากรู้ อยากลอง มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีความรู้สึกตื่นเต้น ทำหาย อยากรู้ อยากลองมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์แอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

เอพดิน, กริฟฟิน และโบทวิน (Epstein, Griffin, & Botvin, 2000) ศึกษาการกระทำที่เสี่ยงและการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 6 - 7 รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 2,400 ราย พบว่า วัยรุ่นที่ชอบการกระทำที่เสี่ยง ทำหาย มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่ชอบการกระทำที่เสี่ยง ทำหาย ($\beta = .15, p < .001$)

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลาด , คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงการใช้สารเสพติดผิดกฎหมายในนักเรียนเกรด 6 - 11 อายุ 11 - 18 ปี รัฐโอไรกอน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 10,607 ราย พบว่า นักเรียนที่ชอบความตื่นเต้น ทำหาย มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ชอบความตื่นเต้น ทำหาย ($r = .33, p < .01$)

โคลิน, เอลลิคสัน, แมคคราฟรี และฮามบาร์สอุมเมียน (Collins, Ellickson, McCaffrey, & Hambarsoomians, 2007) ศึกษาการโฆษณาและการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน

เกรด 6 - 7 รัฐดาโกตาตอนใต้ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,786 ราย พบว่า นักเรียนที่ชอบความตื่นเต้น หุนหันพลันแล่นดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ไม่ชอบความตื่นเต้น ถึง 1 เท่า ($OR = 1.22, 95\%CI = 1.00 - 1.48, p < .001$)

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงด้านบุคคล ได้แก่ การมีบุคลิกลักษณะต่อต้านสังคม, การมีพฤติกรรมด้านสังคมตั้งแต่อายุน้อย, การมีทัศนคติทางบวกต่อพฤติกรรมต่อต้านสังคม การรับรู้ความเสี่ยงจากอันตรายของการเสพสารเสพติดต่ำ การเริ่มดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และสารเสพติดตั้งแต่อายุน้อย การมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น มีความรู้สึกตื่นเต้น ทำหาย และอยากรู้ อยากลองสูงมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงด้านบุคคลต่ำ

ปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว

1.ประวัติการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีประวัติการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัวมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์แอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

เฮลแลนด์โจ, วัตเทน, ฟอว์คอบ, อินจีบิงเสน และเรลลิง (Hellandsjo, Watten, Foxcroft, Ingebringtsen, & Relling, 2002) ศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเทศนอร์เวย์ จำนวน 3,368 ราย พบว่า วัยรุ่นที่สมาชิกในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่สมาชิกในครอบครัวไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .12, p < .01$)

ฟิชเชอร์, ไมล์, ออสติน, คาร์มาร์โก, และโคลดิซ (Fisher, Miles, Austin, Camargo, & Colditz, 2007) ศึกษาปัจจัยทำนายการเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น อายุ 11 - 18 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 5,511 ราย พบว่า นักเรียนที่เห็นการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ใหญ่ในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ไม่เห็นการดื่มแอลกอฮอล์ของผู้ใหญ่ในครอบครัว ถึง 2 เท่า ($OR = 1.82, 95\%CI = 1.45 - 2.28, p < .001$)

ยู และสติฟแมน (Yu, & Stiffman, 2007) ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น อายุ 13 - 15 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 401 ราย พบว่า วัยรุ่นที่สมาชิกในครอบครัวใช้สารเสพติด ดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่สมาชิกในครอบครัวไม่ใช้สารเสพติดและไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .14, p < .05$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

ปราณี ทองคำ, อติญาณ์ ศรีเกษตริน และรติยา เพชรน้อย (2549) ศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยอาชีวศึกษา และศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 400 ราย พบว่า นักเรียนที่บุคคลในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่บุคคลในครอบครัวไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .28, p < .001$)

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลาด, คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงและการใช้สารเสพติดที่ผิดกฎหมายในนักเรียนเกรด 6 - 11 อายุ 11 - 18 ปี รัฐโอเรกอน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 10,607 ราย พบว่า นักเรียนที่สมาชิกในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์และมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมมีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่สมาชิกในครอบครัวไม่ดื่มแอลกอฮอล์และไม่มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม ($r = .38, p < .01$)

ยีห์ (Yeh, 2006) ศึกษาปัจจัยการดื่มและผลจากการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 10 ประเทศไต้หวัน จำนวน 779 ราย พบว่า นักเรียนที่สมาชิกในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่สมาชิกในครอบครัวไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ถึง 3 เท่า ($OR=3.21, 95\%CI = 2.70 - 4.98, p < .001$)

2.การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่า วัยรุ่นที่บิดามารดาดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์แอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

เออเบก, โกลสทิน และโทโร (Urberg, Goldstein, & Toro, 2005) ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมของบิดามารดาและเพื่อนกับการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นอายุ 13 - 17 ปี ทางใต้ตอนกลาง ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 401 ราย พบว่า วัยรุ่นที่บิดามารดาดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .59, p < .01$)

วอลล์, ไวท์เบ็ก และโฮยท์ (Walls, Whitbeck, & Hoyt, 2007) ศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นพื้นเมืองอเมริกัน รัฐเพนซิลเวเนีย อายุ 10 - 13 ปี จำนวน 603 ราย พบว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .12, p < .05$)

โดโนแวน และโมนินา (Donavan, & Monina, 2008) ศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น อายุ 8 - 10 ปี เมืองอัลลีจีนี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 452 ราย พบว่า วัยรุ่นที่บิดามารดาดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ดื่ม ถึง 2 เท่า ($OR = 2.31, 95\%CI = 1.06 - 5.05, p < .05$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

อัลโมโดวา, โทมากะ, ทอมสัน, แมคคินนอน และโอไรเก (Almodvar, Tomaka, Thomsom, Mckinnon, & O'Rourke, 2006) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 13 - 19 ปี เมืองเอลพาโซ ประเทศแม็กซิโก จำนวน 1,366 ราย พบว่า วัยรุ่นที่บิดามารดาดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดาไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .11, p < .01$)

โคลลิน, เอลลิกสัน, แมคคราฟรี และฮามบาร์ซอมเมียน (Collins, Ellickson, McCaffrey, & Hambarsoomians, 2007) ศึกษาการโฆษณาและการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 6 - 7 รัฐดาโกตาตอนใต้ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,786 ราย พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 1 เท่า ($OR = 1.06, 95\%CI = .89 - 1.26, p < .001$)

วิลลาร์ด, มาดอน, กายล์, สปอท์ และจัสซิม (Willard, Madon, Gyll, Spoth, & Jussim, 2008) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 7 รัฐไอโอวา ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 540 ราย พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($r = .14, p < .01$)

3.การขาดการควบคุมดูแลของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่ขาดการควบคุมดูแลของบิดามารดามีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

กมลทิพย์ วิจิตรสุนทร (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 614 ราย พบว่า นักเรียนที่ขาดการควบคุมจากบิดามารดามีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาควบคุม ($\beta = .18, p < .001$)

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลลาด, คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มและติดแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 5 - 10 อายุ 11 - 18 ปี รัฐโอเรกอน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 808 ราย พบว่า นักเรียนที่ขาดการควบคุมดูแลจากบิดามารดามีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาควบคุมดูแลสูง ($r = .34, p < .01$)

โคลิน, เอลลิกสัน, แมคคราฟรี และฮามบาร์สอเมียน (Collins, Ellickson, McCaffrey, & Hambarsoomians, 2007) ศึกษาการโฆษณาและการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 6 - 7 รัฐดาโกตาตอนใต้ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,786 ราย พบว่า นักเรียนที่ขาดการควบคุมจากบิดามารดาดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาควบคุม ถึง 2 เท่า ($OR = 1.64, 95\%CI = 1.38 - 1.95, p < .001$)

4.การมีความขัดแย้งภายในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีความขัดแย้งในครอบครัวสูงมีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

บรูค, และคณะ (Brook et al., 2001) ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมและการใช้สารเสพติดที่ผิดกฎหมายในวัยรุ่น อายุ 12 - 17 ปี ประเทศโคลัมเบีย จำนวน 2,837 ราย พบว่า วัยรุ่นที่มีความขัดแย้งกับมารดาเสพติดสูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีความขัดแย้งกับมารดา ถึง 2 เท่า ($OR = 1.98, 95\%CI = 1.66 - 2.35, p < .001$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

ยี่ห์ (Yeh, 2006) ศึกษาปัจจัยการดื่มและผลการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 10 ประเทศไต้หวัน จำนวน 779 ราย พบว่า นักเรียนที่สัมพันธ์ภาพในครอบครัวไม่ดีจะดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่สัมพันธ์ภาพในครอบครัวดี ถึง 2 เท่า ($OR = 1.66, 95\%CI = 1.15 - 2.39, p < .01$)

5.การมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่บิดามารดามีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่บิดามารดามีทัศนคติทางลบต่อการดื่มแอลกอฮอล์ถึง 2 เท่า ($OR = 1.66, 95\%CI = 1.15 - 2.39, p < .01$)

วัยรุ่นในชุมชน

โดโนแวน และโมลินา (Donavan, & Monina, 2008) ศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น อายุ 8 - 10 ปี เมืองอัลลิสันี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 452 ราย พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีทัศนคติเห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาไม่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์ ถึง 2 เท่า ($OR = 2.26, 95\%CI = 1.66 - 3.08, p < .05$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

สุวัฒน์ ศรีสรณ์ตร, อรุณช ภาชีน และจิราภรณ์ เทพหนู (2543) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดพัทลุง จำนวน 1,261 ราย พบว่า นักเรียนที่พ่อแม่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่พ่อแม่ไม่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์ ถึง 3 เท่า ($OR = 3.43, 95\%CI = 2.16 - 5.35, p < .01$)

เอราตา, สตาฟฟอร์ด และทิมส์ (Arata, Stafford, & Tims, 2003) ศึกษาการดื่มและผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 13 - 19 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 390 ราย พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาเห็นด้วยหรือยินยอมให้ดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่บิดามารดาไม่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .12, p < .0001$)

จามิสัน และเมเยอ (Jamison, & Myers, 2008) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษามหาวิทยาลัย ประเทศอังกฤษ จำนวน 178 ราย พบว่า นักศึกษาที่บิดามารดามีทัศนคติที่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักศึกษาที่บิดามารดาไม่เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .16, p < 0.05$)

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัว ได้แก่ ประวัติการดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของบิดามารดา การขาดการควบคุมดูแลของบิดามารดา การมีความขัดแย้งภายในครอบครัว การมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของบิดามารดาสูงมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงด้านครอบครัวต่ำ

ปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อน

1.การคบเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์, มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด, มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่คบเพื่อนดื่มแอลกอฮอล์, มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด, มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

สุวรรณณี แสงอาทิตย์ (2550) ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นสุขภาพปกติ อายุ 13 - 21 ปี จังหวัดขอนแก่น จำนวน 111 ราย พบว่า วัยรุ่นที่คบเพื่อนดื่มแอลกอฮอล์ ชอบเที่ยวเตร่มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่คบเพื่อนไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .63, p < .01$)

มาร์แชล และชาสสิน (Marshal, & Chassin, 2000) ศึกษาอิทธิพลของเพื่อนต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นที่บิดาติดแอลกอฮอล์อาศัยอยู่ในชุมชน อายุ 10 - 15 ปี รัฐแอริโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 454 ราย พบว่า วัยรุ่นที่คบเพื่อนดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่คบเพื่อนไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .27, p < .001$)

ยู และสติฟแมน (Yu, & Stiffman, 2007) ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ทำนายการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นอเมริกันเชื้อสายอินเดียน อายุ 13 - 15 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 401 ราย พบว่า วัยรุ่นที่คบเพื่อนดื่มแอลกอฮอล์ เสพสารเสพติด ทำผิดกฎหมาย ค้ายาเสพติดมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่คบเพื่อนไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ไม่เสพสารเสพติด ไม่ทำผิดกฎหมาย ($\beta = .07, p < .0001$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

ปราณี ทองคำ, อติญาณ์ ศรีเกษตรริน และรัตติยา เพชรน้อย (2549) ศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย วิทยาลัยอาชีวศึกษา ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 400 ราย พบว่า วัยรุ่นที่เพื่อนสนิทดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่เพื่อนสนิทไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .29, p = .001$)

ฮูสซอง และฮิกส์ (Hussong, & Hicks, 2003) ศึกษาปัจจัยด้านเพื่อนกับการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษา อายุ 11- 16 ปี รัฐนอร์ทแคโรไลนา ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 398 ราย พบว่า นักเรียนคบเพื่อนดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่มีเพื่อนไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .71, p < .05$)

เอลlickสัน, โคลิน, แฮมบาร์สอุมเมียน และแมคแคฟฟรี (Ellickson, Collins, Hambarsoomians, & McCaffrey, 2005) ศึกษาการโฆษณาและการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 7 รัฐดาโกตาตอนใต้ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 3,111 ราย พบว่า นักเรียนที่มีเพื่อนดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่มีเพื่อนไม่ดื่มแอลกอฮอล์ 1 เท่า (OR = 1.20, 95%CI = 1.00 - 3.45, $p < .05$)

2.การได้รับแรงเสริมจากเพื่อนเมื่อมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมและเพศสารเพศ

ติด มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่า วัยรุ่นได้รับแรงเสริมจากเพื่อนเมื่อมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมและเพศสารเพศติดมีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

สมพร สิทธิสงคราม (2549) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน อาชีวศึกษา อายุ 14 - 18 ปี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 255 ราย พบว่า วัยรุ่นที่ดื่มแอลกอฮอล์แล้วเพื่อนยอมรับเข้ากลุ่ม, กล้าแสดงออกมีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์แล้วเพื่อนไม่ยอมรับเข้ากลุ่ม ($\beta = .17, p < .01$)

จูโอ, ฮอว์กิน, ฮิลล์ และแอพบอทท์ (Guo, Hawkins, Hill, & Abbott, 2001) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มและติดแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 6 - 10 อายุ 10 -16 ปี รัฐซีแอทเทิล ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 808 ราย พบว่า นักเรียนที่ได้รับแรงเสริมจากเพื่อนและยอมให้เข้ากลุ่มเมื่อดื่มแอลกอฮอล์จะติดแอลกอฮอล์เมื่ออายุ 21 ปี สูงกว่านักเรียนที่เพื่อนไม่ให้แรงเสริมเมื่อดื่มแอลกอฮอล์ 1 เท่า ($OR = 1.22, 95\%CI = 1.05 - 3.61, p < .01$)

ทอมเสน และเรกวี (Thomsen, & Rekve, 2006) ศึกษาการโทรทัศนกับการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 8 - 10 ประเทศนอร์เวย์ จำนวน 622 ราย พบว่า นักเรียนที่เพื่อนให้เข้ากลุ่มและกล้าแสดงออกเมื่อดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่เพื่อนไม่ให้เข้ากลุ่มเมื่อดื่มแอลกอฮอล์ ($r = .49, p < .01$)

3.การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีเพื่อนดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

เฮลแลนด์โจ, วัตเทน, ฟอว์คอบ, อินจิบิงเสน และเรลลิง (Hellandsjo, Watten, Foxcroft, Ingebringtsen, & Relling, 2002) ศึกษาปัจจัยและการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเทศนอร์เวย์ จำนวน 3,368 ราย พบว่า นักเรียนที่เพื่อนดื่มแอลกอฮอล์บ่อยมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่เพื่อนไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .32, p < .001$)

เออเบก, โกลสตัน และเทโร (Urberg, Goldstein, & Toro, 2005) ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมของบิดามารดาและเพื่อนกับการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นอายุ 13 - 17 ปี เขตเมืองทางใต้ตอนกลาง ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 401 ราย พบว่า วัยรุ่นที่เพื่อนดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่เพื่อนไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .50, p < .01$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

ประกิจ โพธิาศน์ (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษา นักเรียนอาชีวศึกษา อายุ 15 - 19 ปี จังหวัดอยุธยา จำนวน 411 ราย พบว่า นักเรียนที่เพื่อนดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่เพื่อนไม่ดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .43, p < .001$)

อัลโมโดวา, โทมากะ, ทอมสัน, แมคคินนอน และโอไรเก (Almodvar, Tomaka, Thomsom, Mckinnon, & O'Rourke, 2006) ศึกษาปัจจัยเสี่ยงการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 13 - 19 ปี เมืองเอลฟาโซ ประเทศแม็กซิโก จำนวน 1,366 ราย พบว่า นักเรียนที่เพื่อนดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่เพื่อนไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ($\beta = .45, p < .01$)

จามิสัน และเมเยอร์ (Jamison, & Myers, 2008) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์นักศึกษามหาวิทยาลัย ประเทศอังกฤษ จำนวน 178 ราย พบว่า นักศึกษาที่เพื่อนดื่มแอลกอฮอล์บ่อยมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักศึกษาที่เพื่อนไม่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .48, p < .01$)

4. การมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่เพื่อนมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

เอราตา, สตอฟฟอร์ด และทิมส์ (Arata, Stafford, & Tims, 2003) ศึกษาการดื่มและผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 13 - 19 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 390 ราย พบว่า นักเรียนที่เพื่อนมีทัศนคติยอมรับการดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่เพื่อนมีทัศนคติไม่ยอมรับการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .12, p < .0001$)

โคลลิน, เอลลิกสัน, แมคคราฟรี และฮามบาร์สอมเมียน (Collins, Ellickson, McCaffrey, & Hambarsoomians, 2007) ศึกษาการโฆษณาและการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 6 - 7 รัฐดาโกตาตอนใต้ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,786 ราย พบว่า นักเรียนที่เพื่อน

เห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่เพื่อนไม่เห็นด้วยกับการดื่ม ถึง 2 เท่า (OR = 1.98, 95%CI = 1.64 – 2.40, $p < .01$)

โดโนแวน และโมลินา (Donavan, & Monina, 2008) ศึกษาการเริ่มต้นของนักเรียน อายุ 8 - 10 ปี เมืองอัลลีจีนิ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 452 ราย พบว่า นักเรียนที่เพื่อนมีทัศนคติเห็นด้วยกับการดื่มแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่เพื่อนมีทัศนคติไม่เห็นด้วยกับการดื่ม ถึง 2 เท่า (OR = 1.97, 95%CI = 1.4 - 2.8, $p < .01$)

5.การยืมแอลกอฮอล์ให้ดื่ม การซื้อแอลกอฮอล์ให้ดื่มของเพื่อน มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่า วัยรุ่นที่เพื่อนยืมแอลกอฮอล์ให้ดื่ม, ซื้อแอลกอฮอล์ให้ดื่มมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

สิทธินันท์ เจริญรัตน์ (2543) ศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดปทุมธานี จำนวน 340 ราย พบว่า วัยรุ่นที่เพื่อนยืมแอลกอฮอล์ให้ดื่มจะดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่เพื่อนไม่ยืมแอลกอฮอล์ให้ ($X^2 = 21.58$, $p < .05$)

เอราตา, สตาฟฟอร์ด และทิมส์ (Arata, Stafford, & Tims, 2003) ศึกษาการดื่มและผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 13 - 19 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 390 ราย พบว่า นักเรียนที่เพื่อนชวนและยืมแอลกอฮอล์ให้ดื่มมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่เพื่อนไม่ยืมแอลกอฮอล์ให้ดื่ม ($\beta = .37$, $p < .0001$)

จามิสัน และเมเยอร์ (Jamison, & Myers, 2008) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษามหาวิทยาลัย ประเทศอังกฤษ จำนวน 178 ราย พบว่า นักศึกษาที่เพื่อนส่งแอลกอฮอล์ให้ดื่มมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักศึกษาที่เพื่อนไม่ส่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้ดื่ม ($r = .21$, $p < .01$)

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อน ได้แก่ การคบเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์, มีพฤติกรรมเสพยาเสพติด, มีพฤติกรรมต่อต้านสังคม การได้รับแรงเสริมจากเพื่อนเมื่อมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมและเสพยาเสพติด การดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเพื่อน การมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของเพื่อน การยืมแอลกอฮอล์ให้ดื่ม, การซื้อแอลกอฮอล์ให้ดื่มของเพื่อนสูงมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงด้านเพื่อนต่ำ

ปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชน

1. การขาดความเข้มงวดของกฎหมายและบรรทัดฐานทางสังคมเกี่ยวกับการใช้แอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบว่าวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ขาดความเข้มงวดของกฎหมายและบรรทัดฐานทางสังคมเกี่ยวกับการใช้แอลกอฮอล์ต่ำมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

เฮลแลนด์โจ, วัตเทน, ฟอว์คอบ, อินจีบิงเสน และเรลลิง (Hellandsjo, Watten, Foxcroft, Ingebringtsen, & Relling, 2002) ศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเทศนอร์เวย์ จำนวน 3,368 ราย พบว่า วัยรุ่นที่อาศัยในชุมชนที่ยอมรับการดื่มแอลกอฮอล์เป็นปกติมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ไม่ยอมรับการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = .15, p < .001$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลาด, คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มและติดแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 6 - 10 อายุ 10 - 16 ปี รัฐโอราคอน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 808 ราย พบว่านักเรียนที่อยู่ในชุมชนที่ขาดความเข้มงวดของกฎหมายและสังคมยอมรับการดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีความเข้มงวดและสังคมไม่ยอมรับการดื่มแอลกอฮอล์ ($r = .38, p < .01$)

2. ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งซื้อ - ขายแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่สามารถเข้าถึงแหล่งซื้อ - ขายแอลกอฮอล์ได้ง่ายมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

บรูค และคณะ (Brook et al., 2001) ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมและการใช้สารเสพติดที่ผิดกฎหมายในวัยรุ่น อายุ 12 - 17 ปี ประเทศโคลัมเบีย จำนวน 2,837 ราย พบว่า วัยรุ่นที่สามารถหาซื้อสารเสพติดได้ง่ายเสพสารเสพติดสูงกว่าวัยรุ่นที่หาซื้อสารเสพติดได้ยาก ถึง 2 เท่า ($OR = 1.78, 95\%CI = 1.53 - 2.08, p < .001$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

ประกิจ โพธิาศน์ (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนอาชีวศึกษา อายุ 15 - 19 ปี จังหวัดอยุธยา จำนวน 411 ราย

พบว่า นักเรียนที่ซื้อแอลกอฮอล์ได้ง่ายมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ซื้อแอลกอฮอล์ได้ยาก ($\beta = .21, p < .001$)

กมลทิพย์ วิจิตรสุนทร (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 614 ราย พบว่า นักเรียนที่ซื้อแอลกอฮอล์ได้ง่ายมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ซื้อแอลกอฮอล์ได้ยาก ($r = .77, p < .001$)

วิลลาร์ด, มาดอน, กายล์, สปอท์ และจัสซิม (Willard, Madon, Guyll, Spoth, & Jussim, 2008) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 7 รัฐไอโอวา ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 540 ราย พบว่า นักเรียนที่ซื้อหาแอลกอฮอล์ได้ตามความต้องการมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่หาซื้อแอลกอฮอล์ไม่ได้ ($r = .23, p < .01$)

3.การรับรู้อิทธิพลจากสื่อโฆษณา มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบว่าวัยรุ่นที่รับรู้อิทธิพลจากสื่อโฆษณามีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังพบได้จากการศึกษาดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

ประกิจ โพธิอาศน์ (2541) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดอยุธยา อายุ 15 - 19 ปี จำนวน 411 ราย พบว่า นักเรียนที่รับรู้อิทธิพลของโฆษณาแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ไม่รับรู้อิทธิพลของโฆษณาแอลกอฮอล์ ($\beta = .21, p < .001$)

กมลทิพย์ วิจิตรสุนทร(2542) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 614 ราย พบว่า นักเรียนที่รับรู้การโฆษณาแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ไม่รับรู้การโฆษณาแอลกอฮอล์ ($\beta = .14, p < .001$)

ฟิชเชอร์, ไมล์, ออสติน, คาร์มาร์โก, และโคลดิซ (Fisher, Miles, Austin, Camargo, & Colditz, 2007) ศึกษาปัจจัยทำนายการเริ่มดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอายุ 11 - 18 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 5,511 ราย พบว่า นักเรียนที่เห็นโฆษณาแอลกอฮอล์จะดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ไม่เห็นโฆษณาแอลกอฮอล์ 1 เท่า ($OR = 1.14, 95\%CI = 1.09 - 1.18, p < .01$)

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชน ได้แก่ การขาดความเข้มงวดของกฎหมายและบรรทัดฐานทางสังคมที่ยอมรับเกี่ยวกับการใช้แอลกอฮอล์ ความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งซื้อ - ขายแอลกอฮอล์ การรับรู้อิทธิพลจากสื่อโฆษณาสูงมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงด้านชุมชนต่ำ

สรุปหัวข้อปัจจัยเสี่ยงกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น พบว่า ปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสดื่มแอลกอฮอล์ได้สูงกว่าปกติ ประกอบด้วย ปัจจัยบุคคลภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน และด้านชุมชน วัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงสูงมีแนวโน้มมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยเสี่ยงต่ำ อย่างไรก็ตามพบได้เช่นกันว่ามีการศึกษาที่ผลแตกต่าง เช่น วัยรุ่นที่ไม่ได้มีบุคลิกภาพต่อต้านสังคมแต่มีบุคลิกภาพแบบเก็บตัวและหวั่นไหวง่ายจะเสี่ยงต่อการดื่มแอลกอฮอล์สูง (Fothergill, & Ensminger, 2006) วัยรุ่นที่ขาดการควบคุมจากบิดามารดาแต่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำ (Hellandsjo, Watten, Foxcroft, Inebriates, & Relling 2002) วัยรุ่นไม่ดื่มแอลกอฮอล์แม้ว่าจะมีบุคคลในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์ (Byrnes, Chen, Miller, & Maguin, 2007) มีเพื่อนที่ดื่มแอลกอฮอล์ (สมพร สิทธิสงคราม, 2549) พักอาศัยใกล้กับแหล่งขายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (สิทธิพันธ์ เจริญรัตน์, 2543) หรือแม้ว่าจะมีการรับรู้เกี่ยวกับการโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ปราณี ทองคำ, อติญานัน ศรีเกษตริน, และรัตติยา เพชรน้อย, 2549) ซึ่งแสดงว่ายังต้องการการศึกษาเพิ่มเติม

นอกจากนี้ยังพบว่า การศึกษาส่วนใหญ่จะแยกศึกษาปัจจัยเสี่ยงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง โดยจะเลือกศึกษาเพียงปัจจัยเสี่ยงที่เฉพาะเจาะจงบางเรื่อง และกลุ่มที่ทำการศึกษาล้วนใหญ่จะเป็นนักเรียนและนักศึกษาที่อยู่ในระบบการศึกษา

ปัจจัยป้องกันกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ปัจจัยป้องกัน หมายถึง ปัจจัยที่บรรเทาลดละลดอิทธิพลของปัจจัยเสี่ยงหรือเพิ่มโอกาสของความสำเร็จของการปรับตัว(ไม่ดื่มหรือดื่มลดลง)

จากการทบทวนวรรณกรรมที่ผ่านมาพบว่าปัจจัยป้องกัน ประกอบด้วย ปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านโรงเรียน ด้านชุมชน เช่นเดียวกับปัจจัยเสี่ยงดังนี้

ปัจจัยป้องกันด้านบุคคล

1.การมีความเชื่อมั่นในศีลธรรมจรรยา มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีความเชื่อมั่นในศีลธรรมจรรยามีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำลง ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

สมพร เตรียมชัยศรี, แสงระวี เทพรอด และทัศนีย์ นนทะสร (2543) ศึกษาการได้รับการปลูกฝังทางพระพุทธศาสนากับการป้องกันยาเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1 - 6

จังหวัดปทุมธานี จำนวน 394 ราย พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่อทางศาสนา ($r = -.30, p < .001$), ดำเนินชีวิตทางพุทธศาสนา ($r = -.58, p < .001$) มีแนวโน้มเสพสารเสพติดต่ำกว่านักเรียนที่ไม่มีความเชื่อทางศาสนาและไม่ดำเนินชีวิตทางพุทธศาสนา

โลนแซค และคณะ (Lonczak et al., 2001) ศึกษาปัจจัยทางสังคมที่ทำนายการใช้แอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 10 - 16 ปี รัฐซีแอตเทิลและวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,053 ราย พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่อมั่นในศีลธรรมจรรยา มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ไม่มีความเชื่อมั่นในศีลธรรมจรรยา ($\beta = -.14, p < .001$)

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลาด, คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มและติดแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 5 - 10 รัฐโอรากออน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 808 ราย พบว่า นักเรียนที่มีความเชื่อมั่นในศีลธรรมจรรยา มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ไม่มีความเชื่อมั่นในศีลธรรมจรรยา ($r = -.39, p < .01$)

2.การมีส่วนร่วมทางสังคม มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีส่วนร่วมทางสังคมมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำลง ดังจะพบได้จากการศึกษาดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

บรูค และคณะ (Brook et al., 2001) ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมและการใช้สารเสพติดที่ผิดกฎหมายในวัยรุ่น อายุ 12 - 17 ปี ประเทศโคลัมเบีย จำนวน 2,837 ราย พบว่า วัยรุ่นที่ไม่มาโบสถ์เสพยาเสพติดสูงกว่าวัยรุ่นที่มาโบสถ์สม่ำเสมอ ถึง 2 เท่า ($OR = 1.92, 95\%CI = 1.65 - 2.24, p < .01$)

ยู และสติฟแมน (Yu, & Stiffman, 2007) ศึกษาปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ทำนายการดื่มแอลกอฮอล์ในวันรุ่นอเมริกันเชื้อสายอินเดียน จำนวน 401 ราย พบว่า วัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ไปโบสถ์มีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ($\beta = -.18, p < .05$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

เมสัน และวินเดิล (Mason, & Windle, 2001) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 13 - 19 ปี รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 840 ราย พบว่า วัยรุ่นที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนามีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ($\beta = -.12, p < .01$)

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลาด, คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มและติดแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 5 - 10 อายุ 10 - 16 ปี รัฐโอไรกอน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 808 ราย พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนามีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ($r = -.15, p < .01$)

เอลlickสัน, โคลลิน, แฮมบาร์สอุมเมียน และแมคแคฟฟรี (Ellickson, Collins, Hambarsoomians, & McCaffrey, 2005) ศึกษาการโฆษณาและการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 7 รัฐดาโกตาตอนใต้ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 3,111 ราย พบว่า นักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนาดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา ถึง 2 เท่า ($OR = 1.84, 95\%CI = 1.35 - 2.48, p < .05$)

3.การมีทักษะทางสังคมและทักษะการตัดสินใจ มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีทักษะทางสังคมมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำลง ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

สมพร สิทธิสงคราม (2549) ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา อายุ 14 - 18 ปี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 255 ราย พบว่า วัยรุ่นที่มีทักษะปฏิเสธการดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่ไม่มีทักษะปฏิเสธการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = -.59, p < .001$)

กิฟริน , โบทวิน, ไชเออร์ และแอฟติน (Griffin, Botvin, Scheire, & Epstein, 2002) ศึกษาทักษะความสามารถส่วนบุคคลที่คาดคะเนการใช้สารเสพติดในนักเรียนนักเรียนเกรด 7 - 9 รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,184 ราย พบว่า นักเรียนที่มีทักษะการตัดสินใจมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ไม่มีทักษะการตัดสินใจ ($\beta = -.33, p < .05$)

แอฟติน และโบทวิน (Epstein, Botvin, & 2008) ศึกษาทักษะการปฏิเสธกับการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 8 รัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,318 ราย พบว่า นักเรียนที่มีทักษะปฏิเสธการดื่มแอลกอฮอล์มีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ไม่มีทักษะปฏิเสธการดื่มแอลกอฮอล์ ($\beta = -.27, p < .001$)

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันด้านบุคคล ได้แก่ การมีความเชื่อมั่นในศีลธรรมจรรยา การมีส่วนร่วมทางสังคม การมีทักษะทางสังคมและทักษะการตัดสินใจสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันด้านบุคคลต่ำ

ปัจจัยป้องกันด้านครอบครัว

1. **การมีความรักใคร่ผูกพันในครอบครัว** มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีความรักใคร่ผูกพันในครอบครัวมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำลง ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

สุวรรณี แสงอาทิตย์ (2550) ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นสุขภาพปกติ อายุ 13 - 21 ปี จังหวัดขอนแก่น จำนวน 111 ราย พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีความรักใคร่ผูกพันกัน สัมพันธภาพในครอบครัวดีมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่ครอบครัวไม่มีความรักใคร่ผูกพันกัน ($\beta = -.64, p < .05$)

เฮลแลนด์โจ, วัตเทน, ฟอ์คอบ, อินจีบิงเสน และเรลลิง (Hellandsjo, Watten, Foxcroft, Ingebringtsen, & Relling, 2002) ศึกษาปัจจัยและพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น อายุ 12 - 18 ปี ประเทศนอร์เวย์ จำนวน 3,368 ราย พบว่า วัยรุ่นที่สมาชิกในครอบครัวรักใคร่ผูกพันกัน ให้การสนับสนุนมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่สมาชิกในครอบครัวไม่รักใคร่ผูกพันกัน ($\beta = -.04, p < .001$)

เออเบก, โกลสทิน และเทโร (Urberg, Goldstein, & Toro, 2005) ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมของบิดามารดาและเพื่อนและการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่น อายุ 13 - 17 ปี เขตเมืองทางใต้ตอนกลาง ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 401 ราย พบว่า วัยรุ่นที่ครอบครัวมีความรักใคร่ผูกพัน ให้การสนับสนุนกันมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่ครอบครัวไม่มีความรักใคร่ผูกพันกัน ($\beta = -.52, p < .01$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

ทรินิแดด, โชว, อังเกอร์, จอห์นสัน และไล (Trinidad, Chou, Unger, Johnson, & Li, 2003) ศึกษาปัจจัยป้องกันการเสพยาหรือและแอลกอฮอล์ในนักเรียนอายุ 12 - 15 ปี เมืองกุฮาน ประเทศจีน พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีความสัมพันธ์รักใคร่กันดีมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ครอบครัวไม่รักใคร่ผูกพันกัน ($\beta = -.42, p < .05$)

กุนดิง และคันชี (Kuending, & Kuntsche, 2006) ศึกษาความผูกพันในครอบครัวและการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 8 - 9 ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จำนวน 3,448 ราย พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวมีความรักใคร่ผูกพันกันมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ครอบครัวไม่มีความรักใคร่ผูกพันกัน ($\beta = -.28, p < .01$)

ฟิชเชอร์, ไมล์, ออสติน, คาร์มาร์โก และโคลดิซ (Fisher, Miles, Austin, Camargo, & Colditz, 2007) ศึกษาปัจจัยทำนายการเริ่มต้นแอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 11-18 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 5,511 ราย พบว่า นักเรียนที่มีความรักใคร่ผูกพันในครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์ต่อนักเรียนที่ครอบครัวไม่มีความรักใคร่ผูกพันกัน ($OR = 0.93$, $95\%CI = 0.65 - 1.32$, $p < .01$)

2.การที่ได้รับโอกาสร่วมทำกิจกรรมภายในครอบครัวของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่ได้รับโอกาสร่วมทำกิจกรรมภายในครอบครัวมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำลง ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

โลนแซค และคณะ (Lonczak et al., 2001) ศึกษาปัจจัยทางสังคมที่ทำนายการใช้แอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 10 - 16 ปี รัฐซีแอตเทิลและวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,053 ราย พบว่า นักเรียนที่ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่อนักเรียนที่ไม่ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว ($r = -.16$, $p < .01$)

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลาด, คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มและติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 5 - 10 รัฐโอไรกอน ประเทศสหรัฐอเมริกา อายุ 10 - 16 ปี จำนวน 808 ราย พบว่า นักเรียนที่ร่วมทำกิจกรรมภายในครอบครัวมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่อนักเรียนที่ไม่ทำกิจกรรมภายในครอบครัว ($r = -.19$, $p < .01$)

ฟิชเชอร์, ไมล์, ออสติน, คาร์มาร์โก และโคลดิซ (Fisher, Miles, Austin, Camargo, & Colditz, 2007) ศึกษาปัจจัยทำนายการเริ่มต้นแอลกอฮอล์ในนักเรียนอายุ 11 - 18 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 5,511 ราย พบว่า นักเรียนที่ไม่ทำกิจกรรมกับครอบครัวดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ทำกิจกรรมกับครอบครัว ถึง 2 เท่า ($OR = 1.66$, $95\%CI = 1.05 - 2.87$, $p < .01$)

3. การที่ครอบครัวเห็นคุณค่าในการกระทำของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นที่ครอบครัวเห็นคุณค่าในการกระทำมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำลง ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

โลนแซค และคณะ (Lonczak et al., 2001) ศึกษาปัจจัยทางสังคมที่ทำนายการใช้แอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 10 - 16 ปี รัฐซีแอตเทิลและวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน

1,053 ราย พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับแรงเสริมเมื่อมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมีแนวโน้มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับแรงเสริมเมื่อมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ($r = -.29, p < .001$)

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลาด, คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มและติดแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 5 - 10 รัฐโอราคอน ประเทศสหรัฐอเมริกา อายุ 10-16 ปี จำนวน 808 ราย พบว่า นักเรียนที่ครอบครัวยุติการชมเชยเมื่อวัยรุ่นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมมีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ไม่ได้รับการชมเชยเมื่อมีพฤติกรรมเหมาะสม ($r = -.21, p < .01$)

วิลลาร์ด, มาดอน, กายล์, สปอท์ และจัสซิม (Willard, Madon, Gyll, Spoth, & Jussim, 2008) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 7 รัฐไอโอวา ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 540 ราย พบว่า นักเรียนที่บิดามารดาสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนก่อนที่จะตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่บิดามารดาไม่สอบถามความคิดเห็น ($r = -.17, p < .01$)

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันด้านครอบครัว ได้แก่ การมีความรักใคร่ผูกพันในครอบครัว การที่ได้รับโอกาสร่วมทำกิจกรรมภายในครอบครัวของวัยรุ่น การที่ครอบครัวยุติการเห็นคุณค่าในการกระทำของวัยรุ่นสูงมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันด้านครอบครัวต่ำ

ปัจจัยป้องกันด้านเพื่อน

1.การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น พบว่าวัยรุ่นที่คบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำลง ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

สมิท, เฟ, เบลล์ และไวส์เบิร์ก (Smith, Flay, Bell, & Weissberg, 2001) ศึกษาปัจจัยป้องกันพฤติกรรมผิดกฎหมายในวัยรุ่นแอฟริกัน - อเมริกัน อายุ 15 - 19 ปี ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 384 ราย พบว่า วัยรุ่นคบเพื่อนไม่ทำผิดกฎหมายและร่วมกิจกรรมโรงเรียนมีแนวโน้มเสพสารเสพติดต่ำกว่าวัยรุ่นคบเพื่อนไม่ร่วมกิจกรรมโรงเรียน ($r = -.61, p < .001$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

ขวัญเมือง แก้วดำเกิง (2541) ศึกษาปัจจัยส่งเสริมพฤติกรรมป้องกันการเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดอ่างทอง จำนวน 420 ราย พบว่า นักเรียนคบเพื่อนที่เข้า

ร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันการใช้ยาบ้ามีแนวโน้มมีพฤติกรรมป้องกันการเสพยาบ้าสูงกว่านักเรียนที่คบเพื่อนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันการใช้ยาบ้า ($r = .56, p < .001$)

บีล, ยูเซลโล และเพอร์ริน (Beal, Ausiello, & Perrin, 2001) ศึกษาปัจจัยด้านสังคมที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 6 - 8 เมืองรอกบุรี รัฐแมทซาชูเซต ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 208 ราย พบว่า นักเรียนที่มีเพื่อนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่มีเพื่อนไม่เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคม ($r = -.24, p < .01$)

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันด้านเพื่อน ได้แก่ การคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมสูงมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันด้านเพื่อนต่ำ

ปัจจัยป้องกันด้านชุมชน

1.การที่ชุมชนให้โอกาสวัยรุ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่ชุมชนให้โอกาสการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำลง ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

โลนแซค และคณะ (Lonczak et al., 2001) ศึกษาปัจจัยทางสังคมที่ทำนายการใช้แอลกอฮอล์ในนักเรียน อายุ 10 - 16 ปี รัฐซีแอตเทิลและวอชิงตัน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,053 ราย พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชนมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน ($r = -.27, p < .001$)

เฮลแลนด์โจ, วัตเทน, ฟอว์คอบ, อินจีบิงเสน และเรลลิง (Hellandsjo, Watten, Foxcroft, Ingebringtsen, & Relling, 2002) ศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอายุ 12 - 18 ปี ประเทศนอร์เวย์ จำนวน 3,368 ราย พบว่า นักเรียนที่เป็นสมาชิกชมรมกีฬามีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ไม่เป็นสมาชิกชมรมกีฬา ($\beta = -.42, p < .01$)

2.การที่ชุมชนเห็นคุณค่าในการกระทำของวัยรุ่น มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่ชุมชนเห็นคุณค่าในการกระทำมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์ต่ำลง ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

อาเทอร์, ฮอว์กิน, โพลาด, คาทาลาโน และบาจิโอนี (Arthur, Hawkins, Pollard, Catalano, & Baglioni, 2002) ศึกษาปัจจัยทำนายการดื่มและติดแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด

5 - 10 อายุ 10 - 16 ปี รัฐโอราคอน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 808 ราย พบว่า นักเรียนที่ชุมชนเห็นคุณค่าในการกระทำมีแนวโน้มดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ต่ำกว่านักเรียนที่ชุมชนไม่เห็นคุณค่าในการกระทำ ($r = -.22, p < .01$)

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันด้านชุมชน ได้แก่ การที่ชุมชนให้โอกาสวัยรุ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน การที่ชุมชนเห็นคุณค่าในการกระทำของวัยรุ่นสูงมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันด้านชุมชนต่ำ

สรุปหัวข้อปัจจัยป้องกันกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น พบว่า ปัจจัยป้องกันที่ช่วยให้วัยรุ่นไม่ดื่มแอลกอฮอล์หรือดื่มลดลง ประกอบด้วย ปัจจัยภายในด้านบุคคล และปัจจัยภายนอก ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ด้านเพื่อน และด้านชุมชน วัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันสูงมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำกว่าวัยรุ่นที่มีปัจจัยป้องกันต่ำ อย่างไรก็ตามพบได้เช่นกันว่ามีการศึกษาที่ให้ผลแตกต่าง เช่น วัยรุ่นที่เป็นสมาชิกชมรมกีฬาแต่ดื่มแอลกอฮอล์สูง (Guo, Hawkins, Holl, & Abbott, 2001; Fisher, Miles, Austin, Camargo, & Colditz, 2007) วัยรุ่นที่ทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว, ครอบครัวเห็นคุณค่าในการกระทำแต่ดื่มแอลกอฮอล์สูง (Guo, Hawkins, Holl, & Abbott, 2001) ซึ่งแสดงว่ายังต้องการการศึกษาเพิ่มเติม

นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มที่ทำการศึกษาคจะเป็นนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในระบบการศึกษา และการศึกษาส่วนใหญ่จะแยกศึกษาปัจจัยป้องกันปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง โดยเลือกศึกษาเพียงปัจจัยป้องกันที่เฉพาะเจาะจงบางเรื่อง ขณะที่องค์ความรู้ที่มีมากขึ้นในปัจจุบันทำให้ทราบว่า พฤติกรรมเสี่ยงต่างๆของวัยรุ่นไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงปัจจัยเดียว และปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลสะสม กล่าวคือ ยังมีปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยป้องกันมากเท่าไรก็จะมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงมากเท่านั้น โดยที่อิทธิพลของปัจจัยเหล่านี้มีลักษณะก้าวกระโดดไม่ใช่แบบเส้นตรง (Arthur, Hawkins, & Catalano, 2002; Fraser, Kirby, & Smokowski, 2004) จากการศึกษาของ นิทยา ตากวิริยะนันท์ (Takviriyannun, 2006) ซึ่งศึกษาบทบาทของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกัน พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์นักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 อายุ 15 - 18 ปี ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 638 ราย พบว่า ปัจจัยป้องกันส่วนบุคคลมีอิทธิพลทางลบต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ด้วยขนาด $\beta = -.20, p < .001$ แต่เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อย 3 ปัจจัย เป็นองค์ประกอบของปัจจัยป้องกันโดยรวม พบว่า แต่ละปัจจัยมีอิทธิพลระหว่าง $\beta = -.02, p > .05$; $\beta = -.10, p < .05$;

$\beta = -.13, p < .01$ เช่นเดียวกัน ปัจจัยเสี่ยงด้านสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลทางบวกต่อพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ด้วยขนาด $\beta = .39, p < .001$ แต่เมื่อพิจารณาปัจจัยย่อย 5 ปัจจัย เป็นองค์ประกอบของปัจจัยเสี่ยงโดยรวม พบว่า แต่ละปัจจัยมีอิทธิพลระหว่าง $\beta = -.02, p > .05$; $\beta = .10, p < .01$; $\beta = .11, p < .01$; $\beta = .26, p < .001$; $\beta = .08, p < .05$

คุณลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

คุณลักษณะส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะส่วนตัวและเฉพาะของวัยรุ่น ตัวแปรที่ผู้วิจัยศึกษา ประกอบด้วย เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับการศึกษา

เพศ มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าเพศชายมีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

สุวรรณปี แสงอาทิตย์ (2550) ศึกษาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในวัยรุ่นสุขภาพปกติ อายุ 13 - 21 ปี จังหวัดขอนแก่น จำนวน 111 ราย พบว่า เพศชายมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าเพศหญิง ($r = .23, p < .05$)

วัยรุ่นในโรงเรียน

นิตยา ตากวิริยะนันท์ (Takviriyannun, 2006) ศึกษาบทบาทของปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 4 - 6 อายุ 15 - 18 ปี กรุงเทพมหานคร จำนวน 638 ราย พบว่า นักเรียนชายมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนหญิง ($\beta = .07, p < .05$)

ฮุสซอง และฮิกส์ (Hussong, & Hicks, 2003) ศึกษาการใช้สารเสพติดในนักเรียนมัธยมศึกษา ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 398 ราย พบว่า นักเรียนชายมีแนวโน้มใช้สารเสพติดสูงกว่านักเรียนหญิง ($\beta = .14, p < .001$)

แอฟติน, ชู และแบงก์ (Epstein, Zhou, & Bang, 2007) ศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 7 สหรัฐอเมริกา จำนวน 1,318 ราย พบว่า เพศชายดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าเพศหญิง 1 เท่า ($OR = 1.11, 95\%CI = 0.80 - 1.27, p < 0.01$)

โดยสรุปเพศชายมีแนวโน้มจะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าเพศหญิง อย่างไรก็ตามพบได้เช่นกันว่ามีการศึกษาที่ให้ผลแตกต่าง เช่น เพศชายและเพศหญิงดื่มแอลกอฮอล์ไม่แตกต่างกัน (Walls, Whitbeck & Hoyt, 2007; Willard, Madon, Guyll, Spoth, & Jussim, 2008) ซึ่งแสดงว่ายังต้องการการศึกษาเพิ่มเติม

ฐานะทางเศรษฐกิจ มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีรายได้หรือได้รับค่าใช้จ่ายสูงมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น จะพบได้จากการศึกษาดังนี้

วัยรุ่นในโรงเรียน

กมลทิพย์ วิจิตรสุนทร (2542) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร จำนวน 614 ราย พบว่า รายได้มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ โดยนักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายมากดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายน้อย ($X^2 = 35.78, p < .0001$)

ปราณี ทองคำ, อติญาณ์ ศรีเกษตริน และรัตติยา เพชรน้อย (2549) ศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 400 ราย พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับค่าใช้จ่ายในแต่ละเดือนมากมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายน้อย ($\beta = .10, p < .05$)

คาร์ดินอล และเอเดล (Cardenal, & Adell, 2000) ศึกษาปัจจัยการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนเกรด 7 - 8 อายุ 12-14 ปี รัฐบาเซโลนา ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 2,140 ราย พบว่า นักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายสูงดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายน้อย ถึง 2 เท่า ($OR = 1.8, 95\%CI = 1.4 - 4.4, p < .01$)

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีรายได้หรือได้รับค่าใช้จ่ายสูงมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการดื่มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีรายได้หรือค่าใช้จ่ายที่ได้รับต่ำ อย่างไรก็ตามพบได้เช่นกันว่าการศึกษาก็ให้ผลแตกต่าง เช่น นักเรียนที่ได้รับค่าใช้จ่ายสูงแต่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (ประกิจโพธอาศน์, 2541) ซึ่งแสดงว่ายังต้องการการศึกษาเพิ่มเติม

ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น โดยพบว่าวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาต่ำมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น ดังจะพบได้จากการศึกษาวิจัยดังนี้

วัยรุ่นในชุมชน

รุ่งวิทย์ มาศมาเมือง และคณะ (2543) ศึกษาการดื่มแอลกอฮอล์ในนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย นักเรียนอาชีวศึกษา อายุ 15 - 24 ปี จำนวน 2,923 ราย พบว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่มีระดับการศึกษาสูง ($X^2 = 16.11, p < .01$)

จามิสัน และเมเยอ (Jamison, & Myers, 2008) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ในนักศึกษามหาวิทยาลัย ประเทศอังกฤษ จำนวน 178 ราย พบว่า นักศึกษาที่มีระดับการศึกษาต่ำมีแนวโน้มดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่านักศึกษาที่ระดับการศึกษาสูง ($r = -.20, p < .05$)

โดยสรุปวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาต่ำมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาสูง อย่างไรก็ตามพบได้ว่าการศึกษาที่ให้ผลแตกต่าง เช่น นักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่ำ แต่ไม่ดื่มแอลกอฮอล์ (สายใจ ชื่นคำ, 2542) ซึ่งแสดงว่ายังต้องการการศึกษาเพิ่มเติม คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับการศึกษามีแนวโน้มที่จะมีอิทธิพลต่อการดื่มหรือไม่ดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในประเทศและต่างประเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ปัจจัยเสี่ยง ปัจจัยป้องกัน และคุณลักษณะส่วนบุคคล มีข้อสรุปดังนี้ พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่ศึกษาเกี่ยวกับความถี่ในการดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ส่วนใหญ่วัยรุ่นดื่มแอลกอฮอล์นาน ๆ ครั้ง โดยดื่มน้อยกว่า 1 ครั้งต่อเดือน หรือไม่เกิน 1 - 2 ครั้งต่อเดือน ปริมาณการดื่มแอลกอฮอล์พบว่า ดื่ม 1 - 4 ครั้งต่อครั้ง หรือดื่ม 1 - 2 แก้วต่อสัปดาห์ ปัญหาใหญ่ คือวัยรุ่นไม่สามารถจำปริมาณในการดื่มแอลกอฮอล์ได้แน่นอน ทำให้ผลการศึกษาในเชิงปริมาณที่ดื่มมีข้อจำกัด ปัญหาที่ตามมาจากการดื่มแอลกอฮอล์พบว่า มีทั้งผลกระทบรุนแรง เช่น อุบัติเหตุ มีเพศสัมพันธ์โดยไม่ป้องกัน และผลกระทบไม่รุนแรง เช่น เม้ามาย ขาดงาน ขาดเรียน โดยที่ผลกระทบไม่รุนแรงจะมีการศึกษาน้อย ช่วงที่ศึกษาการดื่มของวัยรุ่น คือ ในระยะ 1 เดือน ก่อนตอบแบบสอบถาม ส่วนช่วงระยะเวลาที่นานกว่า 1 เดือน วัยรุ่นมักจะไม่สามารถจำการดื่มได้ และช่วงอายุของวัยรุ่นที่ศึกษาพบว่า ศึกษาในช่วงอายุ 13 - 15 ปี หรือวัยรุ่นตอนต้น และช่วงอายุ 15 - 19 ปี หรือวัยรุ่นตอนกลาง การศึกษาช่วงอายุระหว่างวัยรุ่นตอนต้นถึงตอนกลางยังมีการศึกษาค่อนข้างน้อย

สำหรับปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยป้องกันพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วยปัจจัยภายในบุคคล และปัจจัยภายนอกบุคคล ได้แก่ ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน และด้านชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่มักจะแยกศึกษาปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยป้องกันปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง โดยเลือกศึกษาเพียงปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยป้องกันที่เฉพาะเจาะจงบางเรื่อง ขณะที่องค์ความรู้ในปัจจุบันทำให้ทราบว่าพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆของวัยรุ่นไม่ได้เกิดจากปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งเพียงปัจจัยเดียว และปัจจัยเหล่านี้มีอิทธิพลสะสม กล่าวคือ ยังมีปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยป้องกันมากเท่าไรก็จะมีผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงมากเท่านั้น โดยที่อิทธิพลของปัจจัยเหล่านี้มีลักษณะก้าวกระโดดไม่ใช่แบบเส้นตรง (Arthur,

Hawkins, & Catalano, 2002; Fraser, Kirby, & Smokowski, 2004; Takviriyannun, 2006) ดังนั้นการศึกษาอิทธิพลของปัจจัยเสี่ยงหรือปัจจัยทำนายจึงควรเป็นไปในทิศทางของการมองอิทธิพลปัจจัยโดยรวมมากกว่าอิทธิพลปัจจัยเฉพาะเรื่อง ส่วนคุณลักษณะส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ได้แก่ เพศ ฐานะทางเศรษฐกิจ และระดับการศึกษาของวัยรุ่น

นอกจากนี้กลุ่มที่ศึกษาส่วนใหญ่จะเป็นนักเรียนนักศึกษาที่อยู่ในระบบการศึกษา และมีการพัฒนาโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์บ้างแล้ว ส่วนการศึกษาพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นที่อยู่นอกระบบการศึกษายังมีค่อนข้างจำกัด และยังขาดการพัฒนาโปรแกรมป้องกันพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการศึกษาพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ในรอบ 30 วัน และ รอบ 3 เดือน ก่อนตอบแบบสอบถาม ในวัยรุ่นอายุระหว่าง 13 – 19 ปี โดยจะศึกษาอำนาจในการทำนายของคุณลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยเสี่ยง (ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านชุมชน) ปัจจัยป้องกัน (ด้านบุคคล ด้านครอบครัว ด้านเพื่อน ด้านชุมชน) ต่อพฤติกรรมกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นนอกระบบการศึกษา